

Životné prostredie

revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia

Roč. XXVIII

6/1994

Obsah

- M. Huba, V. Ira:** Zamyslenie sa nad koncepciou trvalo udržateľného rozvoja 285
- J. Vavroušek:** Hledání lidských hodnot slučitelných s trvale udržateľným spôsobem života 288
- P. Nováček, P. Mederly, P. Boukal, S. Hubík a kol.:** Trvale udržateľná budúcnosť pro ČR a SR - národná štúdie 21. storočia 292
- M. Šarafín:** Obnova vidieka. Úloha architektúry v koncepcii trvalo udržateľného života 297
- B. Moldan:** Ekonomie životného prostredia - Prírodný kapitál 302
- Z. Izakovičová:** Ekologické faktory trvalo udržateľného rozvoja sídelných štruktúr 306
- J. Buček:** Trvalo udržateľný urbánny rozvoj a súčasná komunálna politika 309
- P. Tremboš:** Krajinnokoologické podmienky a regionálny rozvoj 313
- J. Ungerman:** Význam trvale udržateľného zemeďelstva v podhorských a horských oblastiach 316
- Z. Krnáčová, N. Šúriová:** Hodnotenie ohrozenia kvality podzemných a povrchových vôd cudzorodými látkami 321
- I. Hyben, M. Kozlovská, J. Mandák:** Ochrana životného prostredia počas rekonštrukcie a dostavby štátneho divadla v Košiciach 325

Tribúna

Môžeme byť spokojní?

- J. Hajdúk, F. Šamaj, A. Daňo:** Venovať väčšiu pozornosť katastrofám 328

Trvalo udržateľný rozvoj

Stav životného prostredia na našej planéte je taký, že opatrenia na nápravu, alebo prinajmenšom zastavenie jeho výrazného zhoršovania sú nevyhnutnou podmienkou ďalšej existencie ľudstva i veľkého množstva ďalších živých tvorov.

V období priemyselnej revolúcie sa v súvislosti s úvahami o budúcnosti objavila myšlienka rozvoja, zlepšenia podmienok ľudského života, spojená s využitím vedy a racionality človeka. Po druhej svetovej vojne bola táto úvaha úzko spätá s povojnovou obnovou a rastom priemyselnej výroby. Neskôr, na prelome 60. a 70. rokov, s „eko-rozvojom“. Výsledky ekonomického rozvoja sa začali prejavovať aj v podobe znečisťovania najrôznejšieho druhu. Koncepcia rozvoja sa začala spájať s ochranou prostredia (konzerváciou). Táto myšlienka bola len čiastočne úspešná, pretože rozvoj a ochrana sa často chápali ako dve samostatné a neraz i proti sebe postavené činnosti. Ekonomický rozvoj sa väčšinou vnímal pozitívne (aj keď s určitými problémami), naopak, ochrana prostredia veľakrát nepriaznivo.

V osemdesiatych rokoch sa svet zjednotil v tom, že cesta k náprave neznamená zastavenie hospodárskeho rozvoja, ale jeho zosúladienie s účinnou ochranou životného prostredia. Hospodársky rozvoj je trvalo udržateľný pokiaľ prináša komplexnú prosperitu bez toho, že by ničil základňu prírodných zdrojov a podmienky zdravého života budúcich generácií. Rozvoj sa nemôže stotožňovať s kvantitatívnym rastom.

Presadiť trvalo udržateľný rozvoj, trvalo udržateľný spôsob života, je vecou politiky, hospodárstva, vedy a predovšetkým vzdelávania a publicistiky. Preto aj my venujeme toto číslo Životného prostredia niektorým aspektom stratégie trvalej udržateľnosti. V úvodných článkoch autori uvažujú o formovaní tejto koncepcie, venujú pozornosť hodnotám, ktoré sú kľúčovým faktorom určujúcim správanie sa človeka. Ďalšia časť príspevkov sa zameriava na otázky urbánneho rozvoja, obnovenia a oživenia vedeckeho priestoru. Prezentujeme aj pohľady na krajinnokoologické a environmentálno-ekonomické podmienky rozvoja a náčrt stratégie trvalo udržateľnej budúcnosti Českej i Slovenskej republiky.

Vladimír Ira, Josef Vavroušek, Jaromír Demek

Kontakty

M. J. Lisický: The Nature Conservancy 330

Aktuality

- P. Medved:** Environmental Partnership udeľoval granty 282
- A. Gabrišová:** InterEKOTECHNIKA '94.. 283

P. Krchnák, M. Círanová: Hľadania človeka 284

M. J. Lisický: Ekologická integrita veľkých riek 330

I. Medved: Zber a výkup opotrebovaných olejov 331

Contents

- M. Huba, V. Ira:** Some thoughts about the conception of sustainable development 285
- J. Vavroušek:** Searching for human values compatible with the sustainable ways of living 288
- P. Nováček, P. Mederly, P. Boukal, S. Hubík et al.:** Sustainable future for the Czech Republic and Slovak Republics - National 21st century study 292
- M. Šarafín:** Country revival. The task of architecture in the conception of sustainable life 297
- B. Moldan:** Ecological economy. Natural capital 302
- Z. Izakovičová:** Ecological factors of sustainable development of settlement structures 306
- J. Buček:** Sustainable urban development and current urban policy 309
- P. Tremboš:** Landscape-ecological conditions and regional development 313
- J. Ungermann:** Importance of sustainable agriculture in montane and submontane areas 316
- Z. Krnáčová, N. Šúriová:** Evaluation of endangerment of the quality of underground and surface waters by foreign materials 321
- I. Hyben, M. Kozlovská, J. Mandák:** The environment protection during the reconstruction and completion of National Theatre of Košice 325

Tribune

May we be satisfied?

- J. Hajdúk, F. Šamaj, A. Daňo:** To pay attention to catastrophes 328

Contacts

- M. J. Lisický:** The Nature Conservancy 330

Recent news

- P. Medved:** Environmental Partnership shared grants 282
- A. Gabrišová:** InterECOTEchnics '94 ... 283
- P. Krchnák, M. Círanová:** Search of man 284
- M. J. Lisický:** Ecological integrity of large rivers 330
- I. Medved:** Collection and purchase of spent oil 331

Sustainable development

The environment of our planet is in such a wrong state that measures for its improvement or cease of further worsening are an unavoidable condition of the existence of mankind.

In the period of industrial revolution in connection with the reflections about the future of mankind appeared the thought of development, improvement of the conditions of human life connected with the utilization of science and rationality of man. After the World War II this consideration was in close connection with the after-war revival and increase of industrial production. Later at the turning of the sixties and seventies it was connected with „eco-development“. The results of economical development appear conspicuously in the form of different pollution. Conception of development began to be joined with protection of the environment (conservation). This idea was only partly successful, because development and protection were understood as two different and sometimes antagonistic complexes. Economical development was often considered as a positive fact (although with certain problems), and protection of the environment sometimes as a negative one.

In the eighties the world is uniform that the way of improvement does not mean to cease economic development but to harmonize it with effective protection of the environment. Economic development is sustainable while it brings complex prosperity without ruining the basis of natural resources and conditions for healthy life of next generations.

To shift sustainable development, sustainable way of life is the issue of politics, economy, science and first of all education and publicity. This is the reason we deal with its certain aspects in the present issue of *Životné prostredie*. In introductory contributions the authors think about formation of the conception of development, they pay attention to values appearing as a key factor determining behaviour of man. Some articles aim at the problems of urban development, revitalization of rural space. We present also views on landscape-ecological and environmental-economic conditions of development, as well as views on sustainable future of the Czech and Slovak Republics.

Vladimír Ira, Josef Vavroušek, Jaromír Demek

Environmental Partnership udeloval granty

Americko-japonsko-európska nadácia Environmental Partnership for Central Europe, pôsobiaci v Poľsku, Maďarsku, Českej republike a na Slovensku, podporuje grantmi do výšky 8000 USD projekty dobrovoľných ochranných organizácií zameraných na riešenie konkrétnych environmentálnych problémov.

Koncom marca t.r. poradný výbor schválil 18 grantov a rozdelil na ne viac ako 30 000 USD. Päť grantov pridelil na cestovné. Jeden pre dvoch odborníkov zo Slovenskej riečnej siete a zo Spoločnosti pre trvalo udržateľný život na 6-týždňový študijný pobyt do USA (ich program bol zameraný na problematiku ochrany riek a manažment vod-